

„Autoportret”

Tamary Łempickiej

Dlaczego ten obraz stał się symbolem pewnej epoki, słynnych lat dwudziestych, a Tamara de Łempicka wyrosła na gwiazdę tych czasów, na legendę? I to nie tylko w Polsce!

Tamara Łempicka, z domu Maria Gurwik-Górska (1898–1980) – nazywana najsłynniejszą portrecistką art deco, ikoną art déco i niekiedy kubistką salonową lub baronową z pędzlem. Kobieta legenda w Polsce, we Francji, w Ameryce... Jej obrazy stały się symbolem epoki międzywojennej. Malowała przede wszystkim portrety i akty („**Portret Suzy Solidor**”, „**Autoportret**”, „**Piękna Rafaela**”, „**Adam i Ewa**”).

Tajemnicza Polka, która skrzętnie ukrywała datę, a nawet miejsce swojego urodzenia (być może przyszła na świat w Warszawie, ale raczej w Moskwie), gwiazda epoki międzywojennej, której ślub elektryzował w 1916 roku śmietankę towarzyską Petersburga, a obrazy – paryską bohemę lat dwudziestych. Potem mieszkała w Stanach Zjednoczonych, w Meksyku. Żona petersburskiego adwokata Tadeusza Łempickiego (którego matka była bratanicą Cypriana Kamila Norwida), a następnie barona Raoula Kuffnera.

Ekscentryczna od dzieciństwa – symulowała chorobę, by nie chodzić do szkoły, od dzieciństwa podróżowała i uwielbiała sztukę. Mawiała „Żyję na marginesie społeczeństwa, a normy społeczne nie odnoszą się do tych z marginesu”. Wzbudzała zachwyt swoją urodą, była biseksualna. O jej względy zabiegał nazywany „kochankiem Europy” d’Annunzio, słynny pisarz, dramaturg.

Swoje prochy nakazała córce Kizette rozrzucić nad wulkanem, życzenie spełniono.

„AUTOPORTRET” ŁEMPICKIEJ SZYBKO OKRZYKNĘTO PORTRetem SYMBOLEM NOWOCZESNEJ KOBIETY. Był umieszczony w The Hollywood Theater na plakacie reklamującym sztukę „Tamara: A Living Movie”. Powracał także w czasopiśmie.

„Autoportret”, znany też jako „Kobieta w zielonym bugatti”, Tamara Łempicka

Patrząc na obraz, zwróć uwagę na:

- **strój kobiety** – kask, rękawiczki i elegancki strój.
- **luksusową markę samochodu**, która koresponduje z elegancją damy.
- **czerwone usta kobiety** – symbol zmysłowości.
- **to, że kobieta jest kierowcą** – wspiera ręce na kierownicy i masce, niejako włada samochodem, co jest symbolem jej siły, władzy, którą ma zarówno nad samochodem, jak i tymi, którzy na nią patrzą. **Obraz można traktować też jako manifest wolności (którą daje szybki samochód) i emancypacji kobiet (kobieta, która jest wolna, niezależna,**

nowoczesna, silna). Mamy też do czynienia niejako ze zrośnięciem kobiety z samochodem, czy jak kiedyś mówiono, automobilem – nie wiadomo, gdzie kobieta się kończy, a zaczyna auto. Można to traktować jako element tajemnicy, uzależnienia od prędkości, siły samochodu, ale też i jako manifest nowoczesności, jako wyraz zachłyśnięcia techniką. To właśnie w czasach Łempickiej ukuto hasło „miasto, masa, maszyna” i pisano, że automobil jest piękniejszy niż Nike z Samotraki.

● **autobiografizm dzieła** – kobietą na obrazie jest Łempicka, autoportret zdradza wiele na temat samej autorki obrazu, która rzeczywiście kochała luksus, elegancję. Potrafiła balansować pomiędzy technikami plastycznymi, by nie zrazić gustów bogatych klientów, jednocześnie będąc nowoczesną – w jej twórczości znajdziemy elementy art déco, postkubizmu (geometryzacja) i innych nurtów w sztuce.

● **spłaszczenie, symetrię, geometryzację i uproszczenie postaci oraz przestrzeni** – typowe dla art déco oraz „plakatuowość” – ten obraz był przecież przeznaczony na okładkę.

Postaw sobie pytania...

Dlaczego akurat ten obraz najbardziej kojarzony jest z Łempicką?

Dlaczego wyrósł na symbol pewnej epoki?

Jak przedstawiona jest na nim kobieta?

Dlaczego jest tak „zrośnięta” z autem?

Jak powstało i jak odbierano to dzieło?

Skojarz! Korrespondencja sztuk

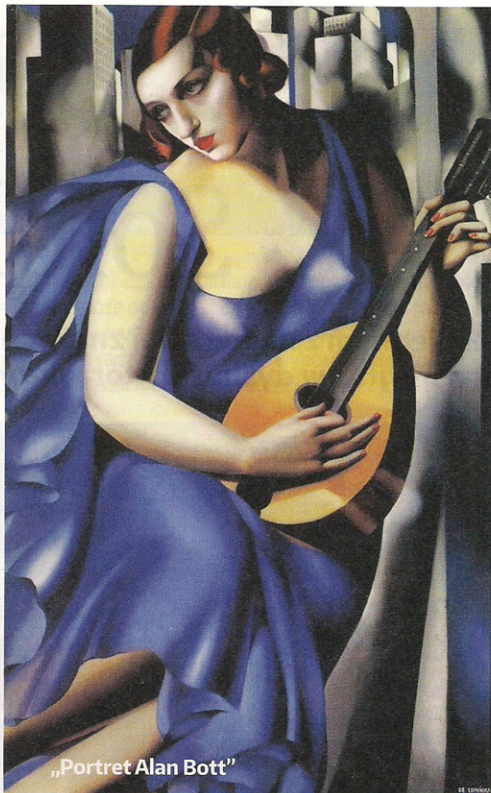
● Jedno z dzieł Łempickiej „Piękna Rafaela” znalazło się na ścianie bohaterki filmu Pedro Almodovara, „Kobiety na skraju załamania nerwowego”.

● Obrazy Łempickiej znalazły się w teledyskach Madonny.

● „Tak musiały wyglądać bohaterki powieści Scotta Fitzgeralda i Agaty Christie” – napisała o postaciach Łempickiej dziennikarka „Wysokich Obcasów”, Małgorzata Czyńska. I nic dziwnego, że tak je sobie wyobrażamy. Postaci ubrane jak modelki Łempickiej odnajdziemy też na filmach o epoce dwudziestolecia międzywojennego, wszak artystka uchodzi za ikonę lat dwudziestych.

Epoka i dzieło

Ten obraz, olej na płótnie, pochodzi z 1929 roku. Powstał w dwudziestoleciu międzywojennym. Ta epoka to w Polsce i Europie Zachodniej czas zachłyśnięcia się nowoczesnością w sztuce, literaturze, architekturze, modzie, życiu codziennym.

CZY WIESZ, ŻE 11 LISTOPADA 2018 r. NA AUKCJI W NOWYM YORKU „LA MUSICIENNE” – obraz Tamary Łempickiej z 1929 roku – został najwyższym wylicytowanym obrazem polskiego artysty, detronizując „Macierzyństwo” Stanisława Wyspiańskiego? Za tę pracę artystki zapłacono 9 087 500 dolarów!

